

Gyulai József: IFJAN – ÉRETTEEN – ÉLTESSEN

80 kérdés-válasz nyolc évtizedről – Technika Alapítvány, Miskolc, 2012, 185 old.

Gyulai József tudományos önéletrajza *Tóth László* miskolci egyetemi tanárral folytatott beszélgetés alakjában készült.

Gyulai József könyve élvezetes, tárgyilagos és őszinte olvasmány. A könyvet a fejezetek sorrendjében röviden ismertetem. Könyvismertetőmben a bőség zavarával kell küzdenem: a rengeteg esemény közül csak néhányról szólok, a teljesség igénye nélkül.

Az első rész gyermekkorát tanulói befejezéséig öleli fel. Édesapja a keleti fronton Voronyezsnél tűnt el. (Ifjú koromban, az első világháború után a harcokban életüket veszítőket a társadalom hősi halottként tisztelte, gyermekei hadiárva voltak. Bár a második világháború után ez a felfogás megszűnt, én ma is vallom.)

Gyulainak nehéz gyermekkorra volt. A német megszállást követően, majd a háború után is üldözés várt rá. Édesanyja nevelésben mindent megadott, ami lehetséges volt, így a német nyelvet, majd az angol nyelv tanulásának megkezdését is. Hódmezővásárhelyi érettségi (1951) után Szegeden, a József Attila Tudomány Egyetemen matematika-fizika szakos tanári oklevelet szerzett (1955).

Életében fontos szerepet játszott a zene, 1949–51-ben a gimnáziummal párhuzamosan a Szegedi Zene-konzervatóriumban a zeneszerzési főiskolai szakot is végezte.

A könyv második részében munkájának kezdeti éveiről szól. 1955–56-ban tanár a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnáziumban. Az 1956-os forradalom leverése után *Gyászindulót* ír: a könyv CD-melléklete tartalmazza 1956-os Gyászindulóját.

1957-ben *Budó Ágoston* professzor felveszi tanszéke-re, ahol 1970-ig tanársegédként dolgozik félvezető témában: 1960-ban egyetemi doktori oklevelet szerez a JATE-n.

1958-ban házasságot köt, 1963-ban megszületik leánya.

1969-ben elnyeri a CALTECH-ösztöndíjat: 1969–70-ben az akkori szokásnak megfelelően családja itthon marad, túszként. A kaliforniai Pasadenában dolgozik, *J. Mayerrel* továbbfejleszti a Rutherford-visszaszórás (RBS), mint vékonyrétegenszerek kvantitatív elem-

zésének módszerét, amely azután helyet kapott az ISO nemzetközi szabványban. Később évente néhány hónapra visszajár a CALTECH-re és részt vesz az együttműködésben.

Hazatérése után a KFKI-ban folytatja kutatásait: témaválasztása a félvezetők ionimplantációs technológiája *Simonyi Károly* és követői nagyenergiás gyorsítóinak felhasználásával, a lehető legjobbnak bizonyult. A technológia egyes lépéseit RBS segítségével követi, amelyet a KFKI-ban lényegesen tovább fejleszt. Akadémiai doktori értekezésében már ezekről is szól. Az olvasó itt több részletet igényelne. Az RBS, valamint az ionimplantációs technológia nemzetközileg elismert eredmények. A kutatások jelenleg is folynak az MTA TTK MFA-ban. 1989-ben másodállásként tanszéket kap a Műegyetemen, ahol elődje *Gyulai Zoltán* akadémikus volt.

Az implantációs technológia bevezetésében együttműködött az akkori Híradásipari Kutatóintézetrel, a BME kapcsolódó tanszékeivel, a Műszaki Fizikai Kutatóintézetrel és a Mikroelektronikai Vállalattal.

A könyv Függelék előtti utolsó fejezete a hazai kutatás-fejlesztés, témaválasztás problémáit elemzi.

Különösen érdekes a két Függelék, Gyulai József adatainak „leltára”: családi, munkássági, oktatási, elismerési stb. adatainak és főbb eredményeinek pontos felsorolása. A Függelék II Gyulai teljes publikációs listája.

A könyvet dokumentumok, fényképek gyűjteménye zárja. A tudományos eredmények mellett szól családjáról, kedvteléseiről, a Tiszáról is.

Az életrajz lebilincselően érdekes olvasmány. Elsősorban a témában járatos kutatók, mérnökök és egyetemisták figyelmébe ajánlom, érdekes lehet azonban minden mérnök, fizikus számára, valamint egyetemre készülő középiskolásoknak is. A tématerületen nem járatos olvasók számára kívánatos lenne az RBS és ionimplantáció rövid ismertetése. Remélem, hogy sor kerül majd második kiadásra, amelyben mód nyílik a kiegészítésekre.

A könyv beszerezhető az MTA TTK MFA titkársága útján (KFKI 26 ép. telefon: 392-2224)

Gergely György

Szerkesztőség: 1121 Budapest, Konkoly Thege Miklós út 29–33., 31. épület, II.emelet, 315. szoba, Eötvös Loránd Fizikai Társulat. Telefon/fax: (1) 201-8682

A Társulat Internet honlapja <http://www.elft.hu>, e-postacíme: mail.elft@gmail.com

Kiadja az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, felelős: Szatmáry Zoltán főszerkesztő.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. A szerzőknek tiszteletpéldányt küldünk.

Nyomdai előkészítés: Kármán Stúdió, nyomdai munkálatok: OOK-PRESS Kft., felelős vezető: Szathmáry Attila ügyvezető igazgató.

Terjeszté az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, előfizethető a Társulatnál vagy postautalványon a 10200830-32310274-00000000 számú egyszámlán.

Megjelenik havonta, egyes szám ára: 800.- Ft + postaköltség.

HU ISSN 0015–3257 (nyomtatott) és HU ISSN 1588–0540 (online)